

denne Sag, saaledes at Kjøbstæderne og Landet i den heromhandlede Retning omtrent vilde blive stillede paa eens Bilkkaar. Man maatte saameget desto mere kunne haabe dette, som det er blevet almindelig erkjendt baade af Regjeringen og af Folkets Repræsenterter, der kjende Tilstanden rundt omkring i Landet, at Befolkningen stadig er gaaet frem i Sædelighed og Skikfelighed i deres moralske Forhold. Den høitærede Indenrigsminister har jo endogsaa oplyst, at det fremgaaer af Indberetningerne fra de forskjellige Amtmænd, Amtsraad og Politimestre, at de mange Bevillinger, som ere blevne givne til Brændeviinshandel paa Landet — der er jo vel givet henved 1,000 saadanne — ikke have havt nogen Ulempe til Følge for Befolkningen. Landbefolkningen er ikke bleven mere drikkelig, siden der er givet større Frihed i saa Henseende paa Landet end før; den er tværtimod bleven mere skikkelig i denne Retning. Men naaget der saaledes foreligger Vidnesbyrd om, at Landbefolkningen er gaaet frem i Sædelighed, saa har dog den høitærede Indenrigsminister meent, at der burde kræves Garantier for, at Brændeviinshandelen ikke skulde komme til at give Anledning til Misbrug. Disse Garantier mener nu den høitærede Minister bør bestaae deri, at Handelsberettigelsen knyttes til et større Næringsbrug, at Næringsbeviserne skulle koste en betydelig Sum, nemlig 150 Rd., og at der skal svares en høj aarlig Afgift af Næringen. Det forekommer mig imidlertid, at disse Garantier ikke have Stort at betyde, og at de suarere ville tjene til Beskyttelse for de Rige end give et reelt Udbytte for Samfundet i sin Almindelighed. Men man maa derhos ogsaa lægge Mærke til, at, selv om det kunde paavises, at der virkelig indeholdes nogen Garanti i disse Bestemmelser — jeg troer det ikke — saa ville de dog altid have den Ulempe ved sig, at de ville medføre, at man lettere vil faae Smaamanden straffet, naar han forseer sig mod Loven, end den rige Mand. Dette

er jo Noget, Erfaringen desværre viser; man gaaer over Gjerdet der, hvor det er lavest, og det er langt vanskeliggere at faae den rige Mand anklaget og dømt end den fattige Mand. Spørger man mig om, hvad jeg mener, der navnlig har givet Anledning til, at Drickelighed og Uffikfeligheden ere tagne af, saa skal jeg henstille til Dverveelse, om det ikke maa siges at være selve den større Frihed, som efterhaanden er tilstaaet baade i kirkelig og i borgerlig Retning, som har medført den største Betryggelse mod Frihedens Misbrug. Dengang da Bondestanden blev idømt store Straffe, Band- og Brød-Straffe og andre Straffe, fordi den kom sammen til gudelige Forsamlinger, for at læse Prædikener og synge Psalmer, eller fordi den kom sammen for at tale om borgerlige Ting, som f. Ex. Hovriets Afskaffelse, da var det ikke saa forunderligt, at den kjedede sig i den Tid, som den havde tilovers fra sit daglige Arbejde, og at den saa søgte at more sig ved natlige Fornøielser og ved at gaae til Kroes og drikke mere, end den burde. Men siden den større Frihed er bleven indført baade i kirkelig og i borgerlig Henseende, er Uffikfeligheden og Drickeligheden tagen af. Hvis man derfor vil have nogen Garanti mod saadanne Misbrug som de befrygtede, da troer jeg, at man skal søge den deri, at man giver en større Frihed baade i kirkelig og borgerlig Henseende. Naar Mennesket kommer til at tænke baade over Tilstanden efter Døden og over de menneskelige Forhold, saalænge det skal være her paa Jorden, og naar dets Tanker og Sind i det Hele blive henvendte paa noget Høiere og langt Vigtigere og komme til at beskæftige sig dermed, saa faaer det Bæmmelse og Afsty for det dyriske Uvæsen, der er forbundet med Drickelighed. Det ene Menneske virker saa igjen ind paa det andet, og det ene Menneske drager det andet med sig op til en høiere Livserkjendelse, end det er Tilfældet, saalænge de ere undergivne Dvang og Ufrihed.

Med Hensyn til de enkelte Vædringsfor-